

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet Päijät-Hämeen hyvinvointialueella

STESO 14.3.2024

Minna Veistilä, VTT, johtaja, yhdyspintatyö ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tervetuloa Päijät-Hämeeseen!

- 10 kuntaa, 204 495 asukasta (31.12.2023)
- hyvinvointialueella n. 7600 työntekijää
- keskuskaupunki Lahti, muita kaupunkeja Heinola ja Orimattila
- väestötason haasteina mm. ikääntyminen, matala koulutustaso, päihteiden käyttö
- Kansallinen terveysindeksi, nostoja:
  - sairastavuus 104
  - työkyvyttömyys 107
  - aivoverisuonitaudit 122
  - alkoholisairastavuus 116
  - diabetes 87

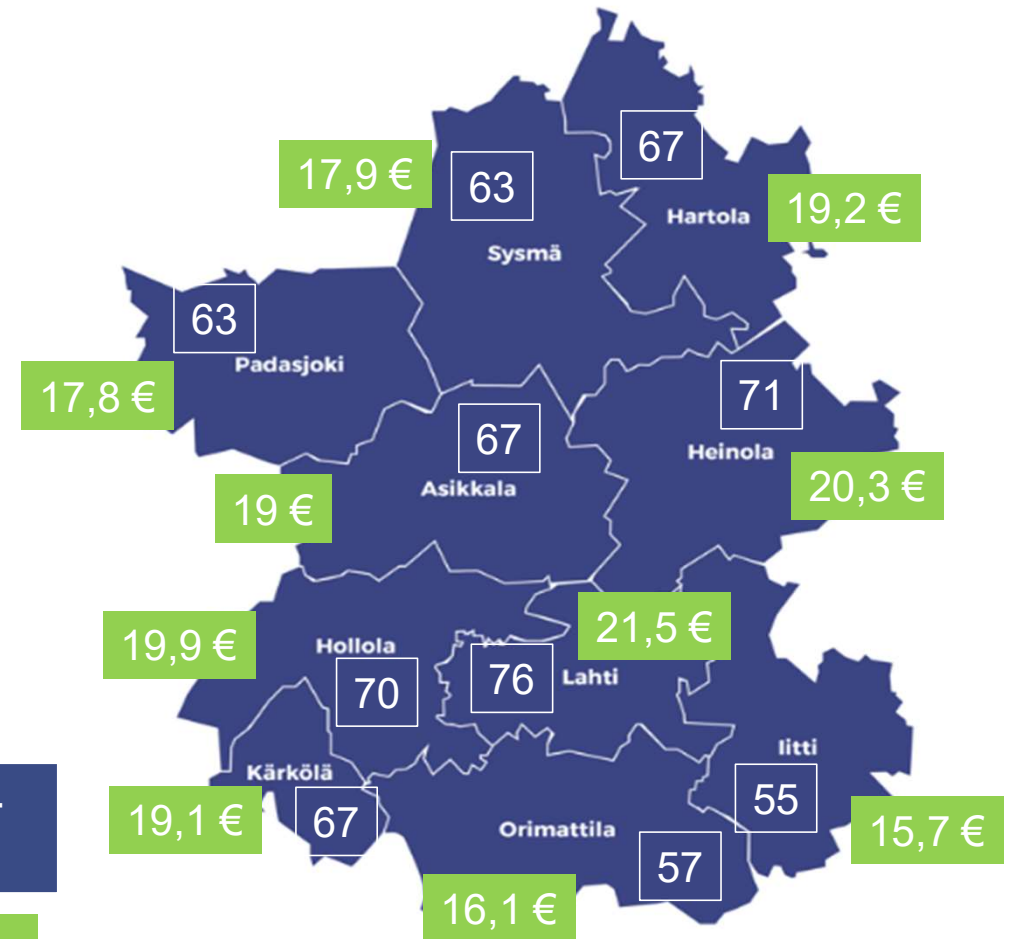
HYTE-kerroin kannustimena hyte-työhön

Päijät-Hämeen hyvinvointialue: 56

Vuonna 2024 kaikille
hyvinvointialueille jaetaan
42,00 € / asukas.
Päijät-Hämeen
hyvinvointialue: n. 8,6 milj. €

**Kuntien HYTE-
kerroin**

**Euroa / asukas
2024**

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Arvomme

Luottamus Rohkeus Välittäminen Oikeudenmukaisuus

Tehtävämme

Tuemme päijät-hämäläisten hyvinvointia ja järjestämme laadukkaat palvelut vastuullisesti ja joustavasti

Päämäärämme

Hyvinvoivat asukkaat turvallisessa, elinvoimaisessa ja uudistuvassa Päijät-Hämeessä

Keskeiset tavoitteemme

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus

Luottamuksen avulla rakennettu, sujuva yhteistyö alueen kuntien, yhteisöjen ja valtionhallinnon kanssa – asukkaiden parhaaksi

Saavutettu asema alan parhaana julkisena työpaikkana

Asiointi on sujuvaa ja asiakkaita ohjataan sekä tuetaan erinomaisesti

Integroidut, kustannustehokkaat palvelut ovat hyvin saatavissa ja saavutettavissa

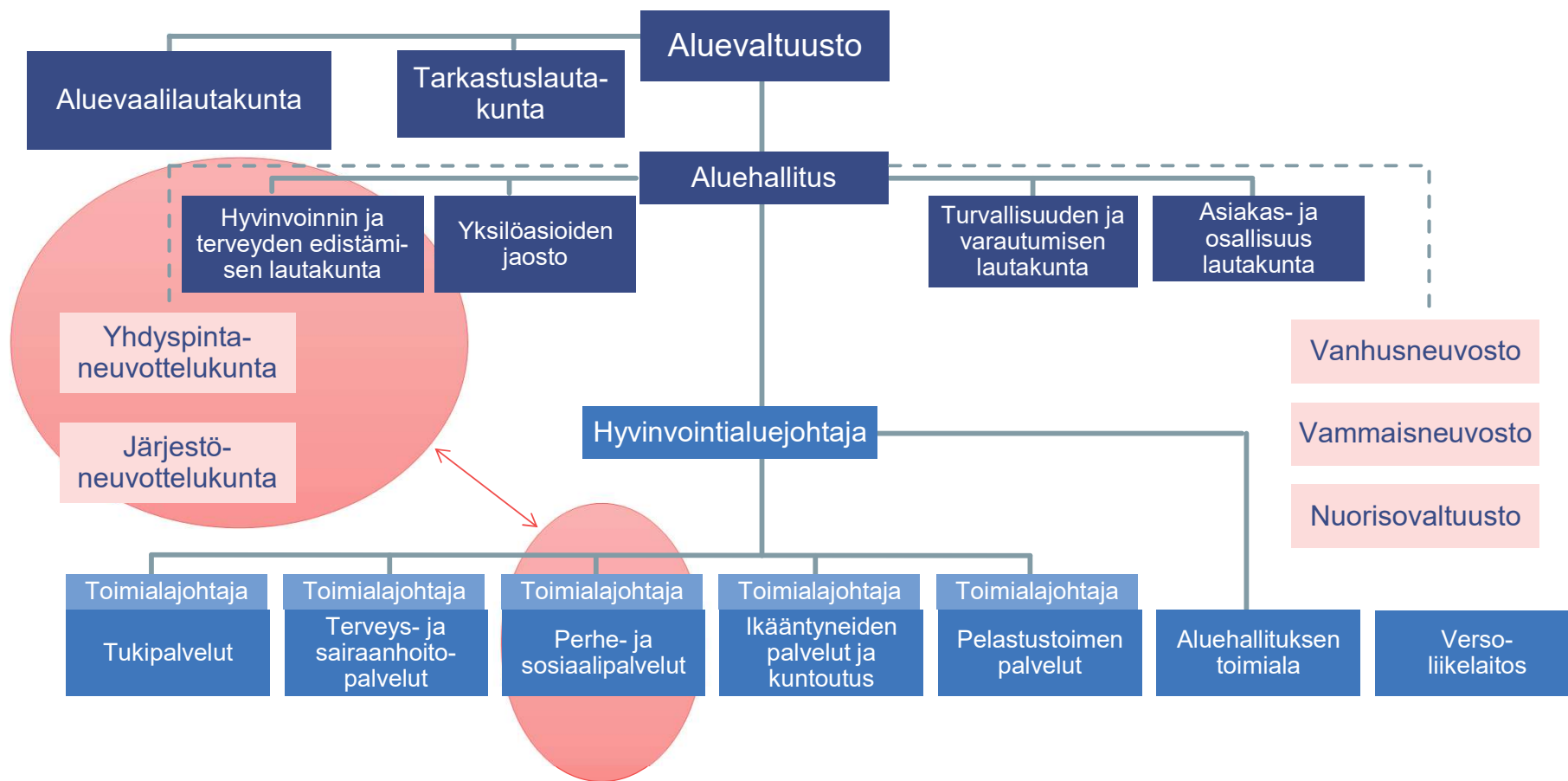
Yhteistyötä ja asiakaskokemusta arvostetaan ja arvioidaan

Hallintomalli ja johtaminen toteuttavat tavoitteita

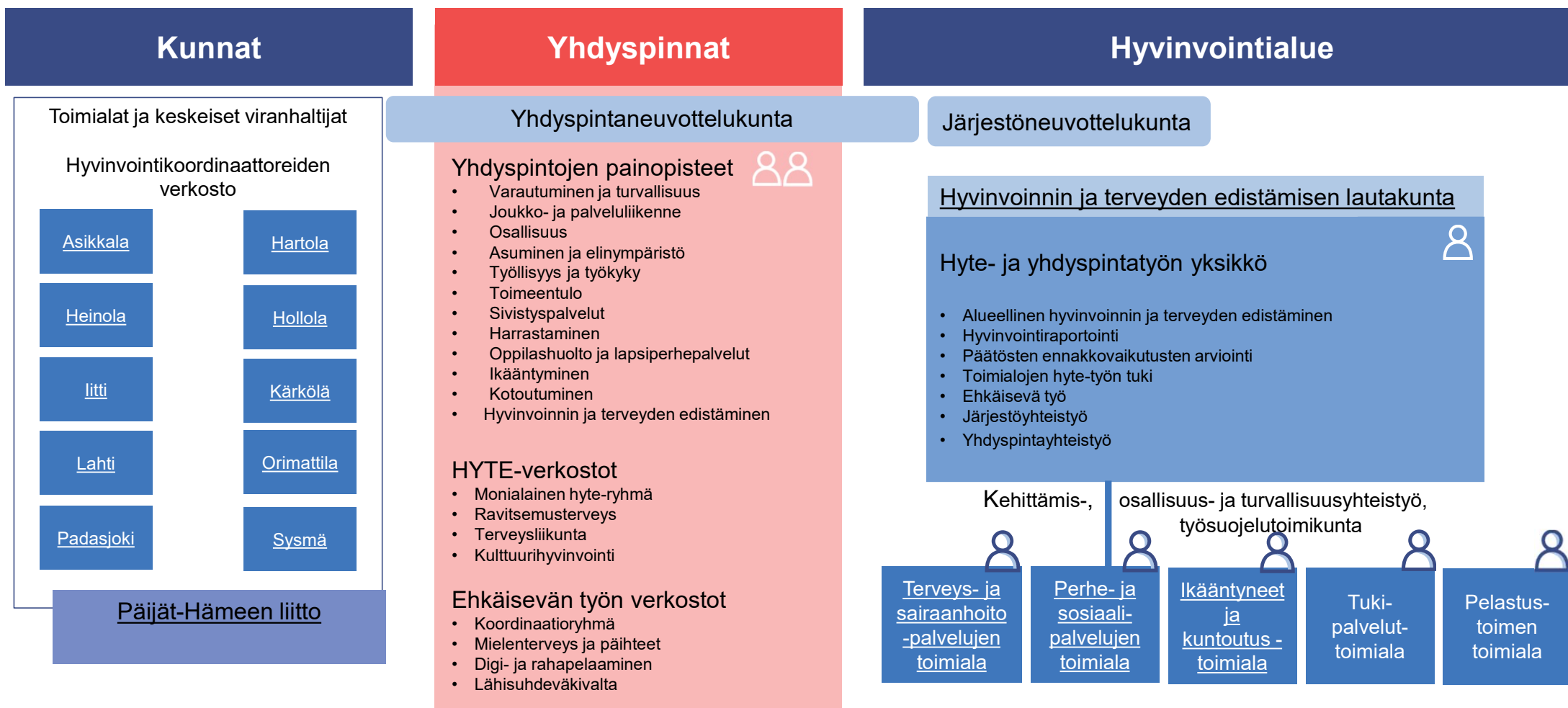
Alan paras julkinen työpaikka Suomessa tarjotaan Päijät-Hämeessä

Kokonaisturvallisuuden osaaminen on vahvaa ja siihen luotetaan

Päijät-Hämeen hyvinvointialue / hyte ja yhdyspinnat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön rakenne Päijät-Hämeessä

Strategiset, ohjaavat dokumentit

[Alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma](#), [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#), [Suunnitelma ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi](#), [Ehkäisevän työn toimintasuunnitelma](#), [Maahanmuutto-ohjelma](#), [Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma](#), [Liikkumishjelma](#), [Hyvinvointialuestrategia](#), [Palvelustrategia](#)

KUVA 1 Päijät-Hämeen hyte-kärjet vuosille 2020–2025

Hyte-neuvottelujen 2023 yhteenveto ja johtopäätökset neuvotteluprosessista

1

Kun yhdessä onnistumme hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä Päijät-Hämeessä, mitkä asiat ovat merkittävästi parantuneet vuoteen 2025 mennessä?

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila

Liikkuminen eri ikäryhmissä

HYTE-yhteistyön prosessit ja rakenteet

Johtopäätös 1

Laitetaan panostuksia v. 2024-2025 erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä liikkumisen edistämiseen, ja vahvistetaan edelleen HYTE-prosesseja ja rakenteita

2

Päijät-Hämeessä on yhdessä päätetty HYTE-kärjet ja niiden tavoitteet vuoteen 2025 asti.

Mitkä ovat ne painopistealueet (kärkien sisällä), joihin Päijät-Hämeessä tulisi erityisesti keskittyä ja alueellisten toimijoiden tehdä yhteistyötä?

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

MIELEN HYVINVOINTI

ARJEN TURVALLISUUS

PÄIHTEETTÖMYYS JA TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

Syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Lapsiperheiden (varhainen) tukeminen

Työllisyyden hoito

Fyysisen toimintakyvyn edistäminen

Työllisyystoimien kehittäminen

Palvelujen näkyvyyden ja saavutettavuuden parantaminen

Alueen elinvoiman kehittyminen ymmärretään yhteisenä tehtävänä

Omatoimiseen terveyden edistämiseen kannustaminen

Palvelujärjestelmän muutostarpeisiin reagointi

Ymmärretään ja tuetaan asukkaita elämän eri nivelvaiheissa

Elinkeinotoiminnan ja yrittäjyyden edistäminen

Puututaan päihteidenkäyttöön erityisesti nuorilla

Johtopäätös 2

HYTE-kärkien sisällä painotetaan edellä priorisoituja painopistealueita. Tarvittaessa valitaan eniten kannatusta saanut teema kunkin kärjen sisällä.

3

Kuinka varmistetaan sujuva yhteistyö ja yhteinen tavoitteellinen alueellinen toiminta myös virallisten neuvotteluiden ja kokousten välissä?

HYTE-työn tavoitteiden toteutumista sitoudutaan seuraamaan aktiivisesti ja työtä johdetaan tiedolla

Sovittujen painopisteiden mukaisten toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan

Työn keskipisteeksi valittujen väestöryhmien tai teemojen (HYTE-kärkien painopisteet) edistämiseen keskitytään työssä aktiivisesti tekemällä erityisesti niihin liittyviä toimenpiteitä

Johtopäätös 3

Jatkotyössä toimitaan edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti: asetetaan tavoitteet yhdessä, seurataan niiden toteutumista ja vaikuttavuutta, johdetaan tiedolla ja sitoudutaan valittuihin HYTE-kärkien painopistealueisiin.

Toimialojen hyte-tavoitteet 2024

Perhe- ja sosiaalipalvelut

1. Audit C:n ja mini-intervention laajentaminen sosiaalihuollossa ja kattavuuden nostaminen esim. neuvolatoiminnassa
2. Kokemusasiantuntija-toiminnan ja asiakasraatitoiminnan kehittäminen osallisuuden edistämiseksi
3. Asiakas- ja toteutussuunnitelmien laatiminen (kattavuus)
4. Tulosaluekohtaiset hyte-tavoitteet

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

1. Järjestämissuunnitelman kärjen 2 mukainen kehittämistyö: IKÄ-yhteistyöryhmä (K/E)
2. Audit-C ja mini-interventio 10 % / 60 %
3. Palvelukokemusten mittaamisen suunnittelu (K/E)
4. Lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja puheeksioton mittareiden suunnittelu ja käyttöönotto (K/E)
5. Ravitsemuksen seurannan prosessin läpikäynti, RAI: tahaton painonlasku tavoite 5% / 7 %, riittävät ateriat, tavoite 18.1.
6. Asumisen kehittämisen siltaus kuntien kanssa ja asumisturvallisuus (K/E)

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

1. Elintapaohjauksen vakiinnuttaminen:
  - Tulppa-ryhmät ja valtimotautien hoito: 8 ryhmää / vuosi, valtimotautihoitoketjun toteutuminen 80 %
  - StopDia-ryhmät ja diabetesriski: 8 ryhmää / vuosi, diabetes-riskihenkilöiden tunnistaminen 200 kpl / vuosi
  - Liikuntaneuvontalähetteet / vuosi
2. Luustoterveys: luustoinfot, osallistujamäärät / vuosi, aloitetut osteoporoosilääkitykset / vuosi, osteoporoosidiagnoosit / vuosi ja lonkkamurtumadiagnoosit / vuosi
3. Hoitosuunnitelmat: tehtyjen suunnitelmien kasvu 10 % / vuosi
4. Päihteet: Audit-C ja mini-interventio: 10 % / 60 %, avosairaanhoidon ehkäisevän päihde- ja mt-työn kehittäminen
5. Suun terveydenhuolto: virtuaalihammashoitaja DentView, plakkikoodit, terveysvalmennus: käytön kasvu 10 %
6. Rokotuskattavuus ja seulonnat: % kutsutuista
7. Hyte-kerroin: prosessi- ja tulosindikaattorien kirjaaminen 100 %
8. Koulutus ja perehdytys: ehkäisevän työn osaajakoulutuksen käyneet / vuosi

Hyte-yksikön tehtävät ja toimijat

Hyten, yhdyspintatyön ja asiantuntijayksikön johtaminen 1 htv + hyte-tietojohdaminen 1 htv

- **Johtaja, yhdyspintatyö ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen**, Minna Veistilä
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön johtaminen
- Hyte-lautakunnan ja yhdyspintaneuvottelukunnan esittelijän tehtävät
- **Asiantuntija, hyvinvoinnin analytiikka**, Anne-Marie Haavisto, hyte-työpöytä ja tietojohdaminen

Hyte sotessa 3 htv
+ hankeyhteistyö 3 htv

- **Asiantuntijalääkäri**, preventiomallit, omahoidon tuki, alueellinen ja kansallinen yhteistyö, Risto Kuronen
- **Asiantuntijasairaanhoitaja**, preventiomallit, omahoidon tuki ja toimialayhteistyö, Sari Hokkanen
- **Asiantuntija**, liikkumisohjelma ja turvallisuus, Iiris Salomaa
- **Asiantuntijahoitajat**, RRP-hanke, preventiivisten toimintamallien elvyttäminen sote-keskuksissa, Paula Ahonen, Marja-Liisa Kanerva ja Essi Keränen

Järjestöyhteistyö 1 htv

- **Järjestökoordinaattori**, Helena Haaja
- Järjestöneuvottelukunta ja työryhmät
- Järjestöyhteistyön mallin suunnittelu ja toimeenpano, järjestöavustukset

Yhdyspintatyö 1 htv

- **Yhdyspintakoordinaattori**, Ville Majala
- Yhdyspintaneuvottelukunta ja yhdyspintaverkostot
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointi

Alueellinen hyte-työ 1 htv

- **Hyvinvointikoordinaattori**, Heli Lehtovaara
- Hyvinvointikoordinaattorien verkosto, alueellinen yhteistyö
- Alueellinen hyvinvointikertomus ja hyvinvointiraportti

Ehkäisevä työ 1 htv

- **Ehkäisevän työn koordinaattori**, Susanna Leimio ja **ehkäisevän työn koordinaattori**, Hanna Klinga
- Neljän tuulen verkostot ja työryhmät: sote, kunnat ja yhdyspinnat sekä yhteistyö paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti, Ehkäisevän työn suunnitelman laatiminen, toimeenpano ja seuranta

Sihteerityö 0,5 htv

- **Sihteeri**, Mervi Hietaranta
- Yhteinen Verson kanssa
- Yksikön yleiset sihteeritehtävät (toimielimillä erillinen sihteeriresurssi)

Päijät-Hämeen ehkäisevän työn rakenne

Ehkäisevän työn seutukoordinaatioryhmä

Asiantuntijaryhmät

Mielenterveys ja päihteet

Pj. Virpi Penna
Päijät-Hämeen sosiaalipsykiatrinen säätiö,
Mente-palvelut

Pelihaittojen ehkäisy

Pj. Susanna Leimio
P-H hyvinvointialue

Lähisuhdeväkivaltatyö

Pj. Jukka Suni
Lahden ensi- ja turvakoti ry

Päijät-Sote: Juho Reijula (Avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdetyö)
Harjun terveys: Leni Kivelä (Mielenterveys- ja päihdepalvelut)
A-klinikka Oy: Aija Tuliniemi (Vieroitushoitoyksikkö)
Avominne-klinikat: Marko Jantunen
Kolmas sektori: Heli Vaija (Yhdistysfoorumi, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry), Jenni Parkkonen (MiePä-järjestöjen verkosto, Kriisikeskus), Päivi Kirjavainen (FinFami ry)
Hankkeet: Robert Koski (Tukialus- hanke: Diakonissalaitoksen säätiö), Emma Rautava (Yhdessä mielessä –hanke, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso)
SRK-yhtymä: Merja Seppälä-Mäkinen
Muut: kokemusasiantuntija, seutukoordinaatioryhmän edustaja kunnista
Päijät-Hämeen hyvinvointialue, hyte-yksikkö: Susanna Leimio, Anne Haavisto
Päijät-Hämeen sosiaalipsykiatrinen säätiö sr, Mente-palvelut: Virpi Penna ja Maria Korhonen

Päijät-Sote: Opiskeluterveydenhuolto: Mira Andersson (opiskeluterveydenhuolto), Sari Kivikoski ja Juho Reijula (Alueelliset Miepä-palvelut), Leena Taavila (Psykososiaalinen kuntoutus) ja Marjo Myllymäki (Vammaispalvelut)
Harjun terveys (Mielenterveys- ja päihdepalvelut): Leni Kivelä, Maria Alkuder
Avominne-klinikat: Janne Tommola
Myllyhoitoklinikka: Elina Lonka
Talous- ja velkaneuvonta: Sirpa Paananen
SRK-yhtymä: Matti Ahokas
Kolmas sektori: Minna Ekholm (Myllyhoitoyhdistys), Jouni Saarelainen (Sosped-säätiö, Pelirajaton), Terhi Mustonen (Sosped-säätiö, Digipelirajaton) ja Eija Pietilä (Ehkäisevä päihdetyön EHYT ry)
Muut: Corinne Björkenheim (Peliklinikka), Sanni Nuutinen (Restart), kokemusasiantuntija ja seutukoordinaatioryhmän edustaja kunnista
Päijät-Hämeen hyvinvointialue, hyte-yksikkö : Susanna Leimio, Anne Haavisto

Päijät-Sote: Marjo Asunen (Sosiaalipäivystys), (Akuutti24), (Seri-tukikeskus)
Polisi: Helena Leppänen (Matti Koski)
SRK-yhtymä: (diakoniatyö), Sirpa Koistinen (Perheasiain neuvottelukeskus)
RIKU: Kati Ulmala
MARAK: Jonna Hallberg
Kolmas sektori: Ilmo Saneri (Miessakit ry), Ari Tuupainen (Sovittelutoiminta, Harjulan settlementti), Tina Holmberg-Kalenius, Nina Kaituri (Valopilkut, Harjulan settlementti)
Barnahus: Anu Hertman
Muut: kokemusasiantuntija, koordinaatioryhmän edustaja kunnista Marja Koivisto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue, hyte-yksikkö : Susanna Leimio, Anne Haavisto
Lahden ensi- ja turvakoti ry: Jukka Suni, Heli Lehtinen

Koonti Päijät-Hämeen yhdyspinnoilla toimivista verkostoista

Toimeentulo

- Alueellinen toimeentulotukisasioiden neuvottelukunta

Joukko- ja palveluliikenne

- Päijät-Hämeen maakunnan liikennejärjestelmäryhmä

Ikääntyminen

- Päijät-Hämeen ikääntyneiden parissa toimivien verkosto
- Maakunnallinen muistihoitajien verkosto
- Ikäihmisten palveluohjauksen verkosto

Osallisuus

- Päijät-Hämeen Yhdistysfoorumi
- Terveys- ja potilasyhdistykset
- Kylien yhdistysten verkosto
- Vammaisjärjestöjen verkosto
- Kokemusasiantuntijaverkosto
- Kokemustoimintaverkosto
- Päijät-Hämeen vapaaehtoistoiminnan verkosto
- Digituen verkosto
- Potilasjärjestöjen OLKA-toiminta
- Heinolan Sosiaali- ja Terveyskontakti (SoTeKo)
- Hanketyön verkosto

Kotoutuminen ja maahanmuutto

- Maahanmuutto-ohjelman ohjausryhmä
- Hämeen ELY-keskuksen maahanmuuttoasiain toimikunta
- Maahanmuuttoyhdyshenkilöverkosto
- Vieraskielisten tiimi / Lahden seudun kuntakokeilu
- Maahanmuuttajakoulutusryhmä
- Kotoutumiskouluttajien foorumi/verkosto/
- Ukraina-ryhmä
- Heinolan sekä Hollola-Orimattila maahanmuuttotyön verkosto
- Heinolan maahanmuuttotyön verkosto
- Maahanmuuttajayhteistyön järjestöverkosto

Varautuminen ja turvallisuus

- PHTurva
- Asiakas- ja potilasturvallisuus -yhdyshenkilöverkosto
- Liikenneturvallisuuksiryhmät

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Päijät-Hämeen hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto
- Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu- ja toimeenpanoryhmä

Kulttuurihyvinvointi

- Luovat alat -verkosto, Taiku-sydänpisteen perustaminen
- Lasten kulttuuriverkosto, kulttuuripalvelujen seudullinen yhteistoiminta

Ravitsemus

- Ravitsemusterveyden edistämisen työryhmä
- Varhaiskasvatuksen ruokakasvatusverkosto
- Maistuva koulu -verkosto
- Ikääntyneiden vajaan ravitsemustyöryhmä
- Syödään yhdessä -verkosto
- Ruokapalvelupäälliköiden ja ateriapalvelutuottajien työryhmät
- Syömishäiriöhoitotyön yhdysjäsenverkosto

Ehkäisevä työ

- Ehkäisevän työn seutukoordinaatioryhmä
- Lähisuhdeväkivaltatyön asiantuntijaryhmä
- Digi- ja rahapelaamisen - asiantuntijaryhmä
- Päihteet ja mielenterveys -asiantuntijaryhmä
- Järjestöjen miepä-ryhmä
- Huumetyön verkosto

Sivistyspalvelut

- Päijät-Hämeen sivistysjohtajien ohjausryhmä
- OPS-kehittämisryhmä
- TVT-kehittämisryhmä
- Arvo-kehittämisryhmä
- Nuorisopalveluiden kehittämisryhmä
- Varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä
- Talousasiantuntijoiden kehittämisryhmä
- Toisen asteen koulutuksen kehittämisryhmä
- Lukiokoulutuksen kehittämisryhmä
- Ohjauksen kehittämisryhmä
- Kirjaston kehittämisryhmä

Oppilashuolto ja lapsiperhepalvelut

- Maakunnallinen LAPE-yhteistyöryhmä
- Päijät-Hämeen lapsiperheyhdistykset
- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin koordinaattoreiden verkosto
- Eroauttajien verkosto
- Parisuhdetoimijoiden verkosto
- Päijät-Hämeen kohtaamispaikkaverkosto, Lahden kohtaamispaikkaverkosto
- Vauvaverkko
- Oppilas- ja opiskelijahuollon ja oppimisen tuen kehittämisryhmä, OOOT
- Syömispulmaisten lasten työryhmä
- Perhekeskustoiminnasta vastaavien verkosto

Harrastaminen

- Seudullinen kuntien liikuntatoimesta vastaavien verkosto
- Liikunta- ja vapaa-aikapalvelujen kehittämisryhmä

Liikunta

- Seudullinen liikuntaneuvojien verkosto
- Liikkuva varhaiskasvatus -verkostot
- Liikkuva koulu -verkosto
- Liikkuva opiskelu -verkosto

Asuminen ja elinympäristö

- Ekologinen verkosto
- Kuntien sosiaalisen asumisen yhtiöiden hallituksen puheenjohtajat & toimitusjohtajat
- Lahden, ARA:n ja muiden yleishyödyllisten vuokranantajien verkosto
- Ikääntyneiden asumisen kehittämisen verkosto perusteilla

Työllisyys ja työkyky

- Lahden kuntakokeilun ohjausryhmä
- Työllisyystoimijoiden verkosto
- Päijät-Hämeen kuntien työllistämävastaavat
- TYP-johtoryhmä
- Yhteiskunnallisten yritysten verkosto
- Vates-verkosto
- Osatyökykyisten verkosto
- Jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen koordinaatioryhmä
- Koulutustoimijoiden verkosto
- Työllisyyspoliittiset hankkeet
- Työikäisten verkosto

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen järjestöyhteistyön malli

Hyvinvointialue tiivistää yhteistyötä ja yhteisiä neuvotteluita sekä edistää hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

1. TOIMINNALLINEN YHTEISTYÖ, ei rahallista avustusta

- Tila-, tapahtuma- ja viestintäyhteistyön käytännöt
- Järjestöyhteistyön rakenne: järjestöneuvottelukunta, Kumppanuusfoorumi ja verkostot
- Järjestökoordinaattori ja yhteyshenkilöt hyvinvointialueella ja järjestöissä
- Asiakasohjaus järjestöihin ja tiedotus järjestötoiminnasta

2. YHTEISTYÖSOPIMUKSET, ei rahallista avustusta

- Hankkeiden aiesopimukset, ohjausryhmien jäsenyydet ja muut jäsenyydet
- Sovittujen verkostojen koordinointi ja kehittämissyhteistyöryhmät
- Asiantuntijayhteistyö, työparityö ja asiantuntijavaihdot

3. KUMPPANUUSAVUSTUKSET, järjestöavustus

- Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä täydentävä ja rikastava järjestölähtöinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kohdentuva toiminta.

4. YHTEISKEHITTÄMISEN AVUSTUKSET, järjestöavustus

- Alueellisen hyvinvointisuunnitelman kärkien mukaisten teemojen tarvelähtöinen yhteiskehittäminen
- Yhteistoimintojen pilotointi ja juurruttaminen
- Hankkeiden omarahoitusosuudet

Kiitos mielenkiinnosta
ja antoisaa
seminaaripäivää!

---

minna.veistila@paijatha.fi

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

päijät sote

Päijät-Hämeen
PELASTUSLAITOS